

UKRADENÁ ZNÁMKA

BRAM KLEIN

UKRADENÁ ZNÁMKA

Mému otci

Copyright © 2018 Bram Klein

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Ruben Pellar, 2018

Cover © Kreatika, s.r.o., 2018

Photo of author © Edu Calicher, 2018

Illustrations © Sebastiaan de Ruiter, 2018

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2023

ISBN 978-80-277-3229-6 (pdf)

Bram Klein

UKRADENÁ ZNÁMKA

Přeložil Ruben Pellar

Prolog

Praha, 3. dubna 2018

„A jak je to tedy ve vašem případě? Jaký konec příběhu by se vám líbil? Co by vám udělalo radost?“

Vlastimil Weiner na mě namíří kameru. Pokládá otázku v češtině a můj vydavatel Štěpán Havránek se ujímá funkce tlumočníka.

To je ovšem překvapivé. Když se mě někdo na něco v téhle záležitosti zeptá, jde vždycky o mého otce. O známku. O krádež. Ale nikdy o mne.

Znám sice odpověď, ale jen těžko se mi ji daří vyjádřit slovy.

Uplynulých sedm měsíců jsem prožíval jako dobrodružství. Když se ohlédnu zpět, je to úplně, jako bych cestoval s otcem. Byl mým průvodcem v místech, v nichž jsem se nevyznal. Rozumím mu teď lépe, než když jsme se spolu vypravili do světa. Přiblížili jsme se k sobě. Čtyři roky po jeho smrti.

Dívám se do kamery.

„Vlastně už mám radost teď. Vydal jsem se sem, abych zjistil pravdu a obhájil svého otce. Obojí se podařilo. Jak to bude dál, musí rozhodnout soudce. Pro mě je to krásný konec příběhu.“

Můj příběh

12. září 2017

Nenávidím termíny odevzdání. Člověka příliš tlačí a doléhají na něj. Ale také je potřebuji. Bez termínů by z mých rukou nikdy nic nevyšlo včas. Dnes je právě ten den. Volání termínu nejsem schopen ze své hlavy dostat.

„Žádné zítra. Žádné: ‚Nejdřív procházka. ‘ Ted’ si sedneš. Ted’ budeš psát.“

Zase jsem to odkládal příliš dlouho. Dnes se musím do scénáře pro divadlo Walhalla konečně pustit. Zkoušet se začíná v říjnu.

Znamená to, že mám maximálně čtyři týdny. To není zrovna moc, když je potřeba počítat s několikanásobným přepisováním.

Nejdřív si jako vždy udělám plán. Jakýsi rituál, než se pustím do práce. Vypínám telefon a zavírám dveře svého pokoje. Judith ví, že když mám zavřené dveře, smí mě vyrušit jen v naléhavých případech. I když má moje žena jiné představy o tom, co je možné považovat za naléhavý případ a co ne, zachovává dohodu. Když píšu, žádné rozptylování. Tedy ani žádný e-mail.

Právě když chci zavřít Outlook, vidím, že přišla zpráva. Hlas termínu zní tvrdě a neúprosně.

„Nečti to. Však se k tomu za chvíli dostaneš. Zavři ten krám. Soustřed' se a piš!“

Hlas má pravdu. Jakmile začnu zprávu číst, nebudu už myšlenkami u scénáře. Pak na e-mail odpovím a to povede k dalšímu odkladu. Vím to až příliš dobře.

Přesto váhám. Odesilatelem zprávy je jakýsi Josef Chudoba. Nikdy jsem o něm neslyšel. Samo o sobě nic divného. Denně dostávám nejrůznější nesmyslné reklamy od neznámých odesílatelů a většinou jde o svůdnou nabídku, jak ohromně rychle zbohatnout, nebo o naléhavou výstrahu před něčím, co se mě vůbec netýká. Takové e-maily mažu rovnou bez otevření. Netoužím po stažení viru do počítače.

Ale předmět této zprávy budí mou zvědavost. To, že je v angličtině, pro mě není problém, ale stejně si ho musím párkrát přečíst, než pochopím, o co jde.

*Ukradená poštovní známka J. L. Kleina
Československo 4 koruny*

V mé hlavě okamžitě vypukne urputný boj mezi zvědavostí a termínem. Zvědavost vyhrává bez jakékoliv námahy.

*Dobrý den,
nedávno jsem zkoumal několik známek nabízených na aukci v Praze. Jednou z nich byla čtyřkorunová známka z roku 1919 na žilkovaném papíře, jež patřila J. L. Kleinovi a byla ukradena na výstavě známek Philanippon '91 v Japonsku. Hledám syna J. L. Kleina. Jste to vy?*

S přátelským pozdravem

Josef Chudoba

Neklame mě zrak? Musím si to přečíst ještě jednou. A ještě jednou. Tak či onak jen těžko chápu, o co ve zprávě vlastně jde. Prohlížím si e-mailovou adresu odesilatele. Končí na cz. To asi bude Česko. Nemůžu si přestat číst poslední větu o J. L. Kleinovi.

Johan Louis Klein. Můj otec. Všichni mu říkali Hans. Zemřel zhruba před třemi a půl lety ve věku 98 let. Byl to skvělý táta a já ho postrádám. Přirozeně vím, že nikdo nežije věčně a v jeho věku konec nepřišel úplně neočekávaně. Až do své smrti byl v bezvadné duševní kondici, ale v posledních letech jeho života přibývaly tělesné potíže. Možná jich bylo víc, než mi svěřil. Nepatřil k lidem, kteří si stěžují.

V den jeho smrti jsem se u něho ještě zastavil se svým synem Mishou. Jako obvykle seděl na židli v obývacím pokoji svého bytu a čekal na nás. Ale tentokrát to bylo přece jen jiné než obvykle. Neměl na sobě oblek. Toho jsem si hned všiml. Měl na sobě pyžamo.

Otec nosil oblek takřka pořád. Kdysi jsme se ploužili pískem egyptské pouště, abychom si prohlédli pyramidy v Gíze, i přes vedro měl na sobě otec oblek a kravatu. Gentleman v poušti. Ještě jsme se tomu později nasmáli.

Misha svého dědečka do té doby v pyžamu nikdy neviděl. I rozhovor s ním probíhal jinak než obvykle. K mému překvapení se otec vnuka nezeptal, jak mu jde škola. To bylo vždycky první, na co se ptal. Bylo to trochu, jako by byl přítomný jen napůl. Vypadal velmi unaveně.

Na zpáteční cestě do Rotterdamu jsme s Mishou byli tiší a zaražení. Ani jeden z nás o tom nechtěl mluvit, ale nebylo úniku. Začal Misha.

„Dědeček byl jiný než jindy. Podle mě není ve své kůži.“

„Taký jsem to viděl, doufám, že neonemocní.“

Toho jsem se moc bál. Otec nestrávil ani den svého života v nemocnici. Bydlel po matčině smrti sám ve svém bytě ve Wassenaaru. Stále ještě řídil auto a sám si nakupoval. Bylo by hrozné, kdyby teď, v tomhle věku, skončil v nemocnici nebo v domově pro seniory.

Ale s tím jsem si nemusel dělat starosti. Tu noc ve spánku zemřel. Ve vlastní posteli. Ve vlastním bytě.

Hans Klein se narodil v roce 1916. Vyrůstal v liberální židovské rodině v Apeldoornu. Měl jednoho bratra mladšího o čtyři roky, Karla Martina. V útlém věku ztratil matku. Jeho otec, Jacob Hessel Klein, administrátor v psychiatrickém ústavu, se znovu oženil a nevlastní matka měla spolu s jednou tetou obchod s módním zbožím. Víc vlastně nevím. Otec o svém mládí příliš nemluvil. Vyprávěl mi jen to, že byl na střední škole dobrým žákem. Zvláště vynikal v účetnictví.

Když se snažím představit si otce v té době, vidím plachého introvertního mladého muže, který neměl přátel. Po dokončení školy se vzdělával dál, aby se stal diplomovaným učitelem účetnictví. Před studenty ve třídě ale nikdy nestál. Místo toho se stal účetním v apeldoornském kovo-
podniku a po večerech dával hodiny účetnictví. Začínal s několika žáky týdně, jejichž počet velmi rychle narostl na tři až čtyři žáky každý večer. Světem „má dáti – dal“ však neprovázel jen školáky. Jeho doučování využívali rádi i majitelé firem. Peníze přibývaly. Bydlel u rodičů, a když po-

mineme příspěvek, který jim dával na domácnost, neměl velké výdaje. Každý měsíc mu proto zůstávala značná částka. A tu investoval do jediné věci. Do poštovních známek.

Když je začal sbírat, bylo mu šest let. Kdysi mi vyprávěl, že to začalo albem s pár známkami, které mu věnoval někdo z rodiny, myslím strýc. Byla to trefa do černého. Známký představovaly svět, který neznal. Některé pocházely z dalekých zemí, o nichž nikdy neslyšel. Často byly vydány u příležitosti nějaké významné události, která se stala v oné zemi. Ale svůj příběh měla i každá nizozemská známka. Poštovní známky se vydávaly v sériích. Obrázek v různých barvách a s různými hodnotami. Mít celou sérii kompletní. O to šlo.

Zpočátku to bylo trochu těžké, protože otec byl úplně barvoslepy. Jednou mi vysvětloval, že takový člověk sice dokáže vnímat rozdíly v barvách, ale není schopen ten rozdíl pojmenovat. Občas se musel zeptat, jakou má známka barvu, aby zjistil, zda ji má, či nemá ve sbírce. Všichni členové rodiny a přátelé věděli, že mu nemohou o jeho narozeninách udělat větší radost, než když mu věnují lupu, pinzetu a samozřejmě nějakou známku. Ze všech dopisů, které k nim domů přišly, hned odlepil známku. Tak jeho skromná sbírka rostla. Známkou po známce.

Apeldoornští filatelisté se každou sobotu setkávali na náměstí v centru města. Nakupovali od sebe navzájem a také mezi sebou hodně vyměňovali. Už jako školák byl můj otec na tomto trhu poštovních známek známou tváří. Jiní chlapci jeho věku se zajímali o sport a samozřejmě o dívky. Otec ne. Na to byl příliš plachý. Jeho společenský život se točil výhradně kolem známek.

Frank Julsen byl sběratel z Chicaga. Narodil se v roce 1919. Jako malý chlapec začal sbírat nizozemské známky. Do Spojených států emigrovalo mnoho Nizozemců a někteří si s sebou vzali své sbírky poštovních známek. Frank několik z nich znal a své první známky koupil od nich. Ale aby mohl sbírku skutečně rozšířit, potřeboval lepší zdroj než těch pár Nizozemců, co měl kolem sebe. Pomalu skoupil všechno, co měli na prodej. V jeho sbírce však chyběly cennější známky, za ty totiž nizozemští emigranti žádali příliš mnoho.

Frank dostal nápad. Zhruba někdy v roce 1935 zveřejnil inzerát v časopise Nizozemského sdružení sběratelů poštovních známek. Ptal se v něm, jestli někdo nemá zájem vyměňovat si s ním známky nebo si je vzájemně prodávat. Doufal pochopitelně, že v Nizozemsku dostane za své americké dolary víc než v Chicagu. Otec okamžitě reagoval, a to byl počátek kvetoucího obchodu. Každý týden si posílali dopisy. Obsahovaly malé sáčky se známkami a samozřejmě také peníze.

Když jsem tu korespondenci po letech četl, ohromilo mě, jak dobrá byla otcova angličtina. Obzvlášť proto, že v Apeldoornu kromě výuky ve škole neměl moc příležitostí mluvit anglicky. Obsahem jejich dopisů bylo v podstatě jakési účetnictví. Kolik je kdo komu ještě dlužen. Bývalo to i pět dolarů, v té době velká částka.

Ze dne na den se otec stal největším kupcem poštovních známek v Apeldoornu. Měl totiž „velkého amerického zákazníka“. Na trhu poštovních známek se se svými alby scházeli sběratelé z okolních měst a vesnic. Každý ale vě-

děl, že trh doopravdy začíná až po příjezdu Hanse Kleina na kole.

Pro otce to musela být rušná doba. Měl dobré zaměstnání, doučoval a kromě toho ještě provozoval „mezinárodní obchod se známkami“. Každý měsíc mu zbývalo stále víc peněz a rovněž jeho sbírka známek utěšeně rostla.

Pak vypukla válka.

Stejně jako mnoho jiných ji otec nečekal. Většina lidí si myslela, že Hitler přece nebude takový hlupák, aby napadl Nizozemsko. „Jsme neutrální nárazník mezi Německem a Anglií a nezúčastnili jsme se ani první světové války. Všechno dobře dopadne.“

Ukázalo se, že je to naivní představa. A 10. května 1940 vzbudil otce zvuk letadel. Vyběhl ven a spatřil, jak se nad městem odehrává letecká bitva. Zapnul rádio, ale zprávy byly nejasné. Rozhodl se vyrazit na kole k budově vydavatelství novin *Apeldoornsche Courant*, aby zjistil, zda nevědí víc. Pak uviděl na vývěsce oznámení. Pocházelo od královny Vilemíny. Do země vpadli Němci. Byla válka. „Musím zmizet,“ napadlo otce. „Zmizet.“

Přestože otec nečekal, kam až to může dojít, přece jen trochu tušil, že by mohlo být ještě hůř. Příběhy židovských uprchlíků z Německa o tom hovořily nepokrytě. Věděl, že při Křišťálové noci v roce 1938 nacisté ničili a zapalovali židovský majetek, obchody a synagogy. Židy tloukli a vraždili, zatímco policisté odvraceli zrak nebo dokonce řádění povzbuzovali. Mohlo by se něco takového stát i v Nizozemsku? Otec to považoval za takřka nemožné. Přesto však učinil bezpečnostní opatření. Za tapetu ve svém pokoji ukryl několik set dolarů. Byly to dolary, kterými mu platil

Frank Julsen. Většinu z nich otec nikdy nevyměnil za guldeny. Byly to jeho peníze na útěk. Pro strýčka Příhodu.

Zpráva o válce s Německem otcovu rodinu obrovsky zasáhla. Co dělat? Utéct? Kam? Myšlenku na odchod do jiné země považovali jeho rodiče za nemyslitelnou. Jiný jazyk. Jiná kultura. Dosud nikdy nebyli za hranicemi Nizozemska. A z čeho by takovou cestu zaplatili?

Otec jim oznámil, že má na únik dolarů víc než dost. Mohli by odejít do Anglie nebo do Ameriky. Zatím to šlo. Ale jeho otec, můj dědeček, o tom nechtěl slyšet. Válka nepotrvá dlouho, Němci budou jistě zahnáni zpátky do Německa. To, co se stalo s Židy v Německu, se v Nizozemsku přece nikdy nestane. Musejí tedy jen v klidu vyčkat.

Otec mi později vyprávěl, že nesouhlasil, ale tenkrát se rodičům neodporovalo. Avšak 15. května 1940 nizozemské vojsko kapitulovalo. Únik tak byl prakticky nemožný. Dolarý zůstaly za tapetou.

V prvních měsících pokračoval život rodiny Kleinových jako obvykle. Dědeček pracoval v Apeldoornsche Bosch. Jako tesař tam pracoval i otcův mladší bratr. Šlo o psychiatrickou kliniku pro židovské pacienty z celého Nizozemska. V prvních měsících německé okupace chodili dědeček a Karel Martin každý den do práce stejně jako jindy. To platilo i pro otce, který prostě pokračoval ve své práci účetního v továrně na zpracování kovů.

Ale dědečkův optimismus se brzy ukázal být neodůvodněným. Přicházelo jedno nařízení za druhým a jejich následkem byl život nizozemských Židů stále těžší a těžší. Každý den další protižidovské opatření. Židé už nesměli

pracovat na úřadech. Židovské děti se mohly učit jen na židovských školách. Na mnoha restauracích, kinech, prodejnách, sportovních klubech a muzeích viselo oznámení: Židům vstup zakázán. Židé museli povinně nosit žlutou hvězdu. Nesměli chodit do veřejných parků a na trhy.

To znamenalo, že se Hans Klein už nesměl objevit na trhu s poštovními známkami. Na naléhání sběratelů v Apeldoornu a okolí mu udělili výjimku. Trh se známkami bez něj nemohl existovat. Ale otec brzy zjistil, že chodit tam je nebezpečné. Kdyby se ho Němci přece jen z ničeho nic rozhodli zatknout, věděli by, kde ho každou sobotu najdou. Rozhodl se svou sbírku známek uložit u spřáteleného ne-židovského filatelisty. Jak se později ukázalo, bylo to dobré rozhodnutí.

Musel skončit i s doučováním, protože Židům bylo zakázáno vyučovat. Jednoho dne ze své ložnice uviděl vysoké plameny. Zapálili appeldoornskou synagogu. Naděje, že v Nizozemsku se nikomu nic nestane, se rozplynula jako dým.

Podniky musely hlásit, jestli zaměstnávají Židy. Majitel kovopodniku, kde otec pracoval, považoval toto opatření za hloupost a ohlásil, že žádné Židy nezaměstnává. Všichni kolegové však věděli, že se pod otcovým pláštěm skrývá židovská hvězda. Vyměnil jistotu za nejistotu, podal výpověď a přihlásil se jako ošetřovatelský elév v ústavu Apeldoornsche Bosch. Psychiatrické zařízení snad přece Němci nechají na pokoji?

Otec nepracoval jen jako ošetřovatel absolvující výcvik, byl také pověřen nákupem materiálu. Jezdil pravidelně s dodávkou do města a přivážel nakoupené zboží. Když 20. ledna 1943 ráno zrovna projížděl branou ven, do areálu přijížděla německá vojenská auta.

Na nádraží v Apeldoornu stály připravené vlaky. Všech 1 200 pacientů a mnoho ošetřujícího personálu odvezli tentýž den do Osvětimi. Tam je hned po příjezdu zavraždili.

Otec viděl v autech sedět vojáky a důstojníky a věděl, že je zle. Unikl ještě včas. Ale kam se teď uchýlit? Kde hledat bezpečné útočiště?

Když projížděl ulicí Zutphensestraat ve směru do centra Apeldoornu, spatřil své rodiče a tetu. Šli v opačném směru jeho jízdy do Apeldoornsche Bosch. Němci přikázali všem Židům v Apeldoornu a okolí, aby se hlásili v ústavu. Otec byl šťastný, že může svou rodinu ještě včas varovat. Ale dědeček ani tentokrát otcovo znepokojení nesdílel. Nebude to tak zlé. Nanejvýš pár dní v Apeldoornsche Bosch přespí a pak zase půjdou domů. Rozloučili se a otec pokračoval v jízdě do města.

Po více než třiceti letech jsem se otcem vydal do Apeldoornu. Navštívili jsme areál ústavu Apeldoornsche Bosch. Nyní tu sídlilo křesťanské centrum pro lidi s mentálním postižením. Obával jsem se, že to pro otce bude hodně emocionální návštěva, ale když kráčet kolem budov ústavu, vypadal navenek velmi klidný. A pak najednou přišla reakce. Stála tu nová brána. Stará brána, kterou onoho osudného dne právě včas ujel, takřka zmizela. Stály tu už jen dva sloupy, zbytek zakrývaly bujně rostoucí stromy, rostliny a tráva. Otec tiše stál a díval se. Místo, které pro něj bylo tak důležité, příroda bez slitování vymazala. A nikdo se jí nepostavil. Jako by jeho minulost už nebyla podstatná. Sklíčeně vzdychl.

O chvílku později jsme projížděli ulicí Zutphensestraat směrem do centra. Otec mě chytil za ruku.

„Zastav na chvilku.“

Zastavil jsem auto u chodníku.

„Co se děje?“

„To je místo, kde jsem své rodiče a tetu viděl naposledy.“

Příběh posledního rozhovoru jsem znal, nevěděl jsem ale, kde se přesně odehrál.

„Věděli tvoji rodiče, že se schováš?“

„Nevím už, jestli jsem jim to tehdy řekl, nebo ne. Vím jenom, že otec neměl tušení, co ho čeká.“

„Ale varoval jsi ho.“

„Někdy si myslím, že ne dost. Proč jsem nezačal hlasitě křičet?“

Nevěděl jsem, co na to říct.

Otcovu rodinu odvěkli z ústavu Apeldoornsche Bosch přes tábor Westerbork do vyhlazovacího tábora Sobibor. Tam je, spolu s ostatními nizozemskými Židy, kteří s nimi přijeli, hned při příjezdu zavraždili.

Většina Židů v Apeldoornu nebyla příliš v kontaktu s Ne-židy. Bylo pro ně takřka nemožné najít spolehlivou adresu, kde by se mohli ukrýt. Můj otec měl díky doučování mnoho nežidovských známých. Jeden z nich mu nabídl: „Kdyby se to tady nějak zvrtno, přijď ke mně. Znáám místo, kde se můžeš schovat.“

Tak začala doba otcova ukrývání. Dostal se do jedné rodiny v Rotterdamu. Tito lidé nejenže ukrývali Židy, ale šlo o velmi aktivní odbojovou skupinu. Otec se stal jejím členem. Pomáhal při hledání míst, kde by se mohly schovat židovské děti, a při předávání kradených potravinových poukázek.

Ukrývání takové osoby neznamenal pro rodinu jen ohrožení života, ale i finanční zátěž. Naštěstí mohl otec

trochu pomoci. Pravidelně vysílali kurýra k apeldoornskému sběrateli, který spravoval otcovu sbírku. Vždy se prodalo několik známek a otec dostal peníze. Trvalo to tak dlouho, až z jeho sbírky nic nezbylo. Musela to pro něj být pohnutá doba. Přesto o ní po válce příliš nemluvil. Jediné, o čem často vyprávěl, bylo, že vděčí za svůj život hrstce hrdiných lidí.

Když se po osvobození v roce 1945 vrátil do Apeldoornu, neměl už nic.

Válku přežil jako jediný z rodiny. Dům v ulici Stationsstraat zabral za války nějaký kolaborant. Ukradený majetek byl vrácen, dům tedy úředně patřil otci. Na rozdíl od jiných však v Nizozemsku museli Židé, kteří přežili válku, ze všeho, co jim po zavražděných příbuzných zůstalo, zaplatit dědickou daň. Otec neměl ani cent, a byl tedy nucen dům prodat. Vstoupil do něj znovu jen jedinkrát. Jeho pokoj dal kolaborant znovu vytapetovat.

Co by ještě měl v Apeldoornu pohledávat? Vrátil se do Rotterdamu. Tam se oženil s Tinou van Broekovou, svou matkou. Přežila válku se svým šestiletým synem Johnem jako jediná z celé rodiny. Stejně jako otec.

*

Krátce po osvobození dostal otec dopis od Červeného kříže. Hledal ho Frank Julsen, filatelista z Chicaga. Obnovili spojení. Ale tentokrát neměla korespondence nic společného s poštovními známkami. Frank se ptal, jestli může otci v něčem pomoci. Otec napsal, že je ženatý a že má nevlastního syna. V té době byla nouze o spoustu věcí, třeba

o cukr, mouku, boty nebo textil. Stát rozdělával poukázky, aby měl každý možnost zakoupení základního zboží. Penězi a poukázkami mohl člověk do jisté míry pokrýt své potřeby, ale většině lidí to nestačilo.

Otec posílal Frankovi do Chicaga seznamy. Žádal o boty, šaty, rybí tuk, cukr, seznam byl nekonečný. Frank posílal každý týden velký balík. Otec byl přesvědčen, že Frank za dobu, co nebyli v kontaktu, ohromně zbohatl. Teprve když se v roce 1953 poprvé setkali, zjistil, co pro něj jeho přítel, s nímž si kdysi vyměňoval známky, za ta léta vykonan. Bezprostředně po válce bylo v Americe stejně jako v Nizozemsku mnoho potravin na přiděl. Když nějaký přítel nebo známý své poukázky na cukr nebo rybí tuk nespotřeboval, Frank ho požádal, jestli by je mohl dostat pro svého přítele v Nizozemsku. Místo známek teď prostě sbíral potravinové poukázky.

Frank a otec zůstali dobrými přáteli po celý život. Často se vzájemně navštěvovali. Když byli oba už příliš staří na daleké cestování, každý týden si volali. Otec zemřel 20. dubna 2014. Frank o den později.

V poválečném Rotterdamu začali rodiče opět žít normálním životem. V roce 1947 se narodila moje sestra Jacqueline a já jsem přišel na svět v roce 1950. Otec vystřídal několik zaměstnání a nakonec dostal příležitost převzít malý podnik.

Byl to obchod s gumovým zbožím, jako jsou hadice, holíčky a gumové profily. Nizozemsko se znovu stavělo, průmysl květal a s ním i otcův podnik. Měli jsme se dobře.

Na známky otec neměl moc času. Na každém doručném dopisu si však prohlédl známku. Když byla zvláštní,

schoval si ji. Občas zašel na filatelistickou burzu, ale to bylo vše.

Teprve když odešel do důchodu, měl zase dost času, aby se plně věnoval své vášni. Měl téměř všechny evropské státy. Jednoho dne uviděl v dražbě několik alb. V popisu stálo: Komplettní Československo. Československo. Z téhle země ještě moc známek neměl. Alba nebyla příliš drahá. Rozhodl se je koupit.

Brzy po nákupu zjistil, že v „kompletním Československu“ zdaleka není všechno. Naopak. Ukázalo se, že je to jen špička ledovce. Začaly ho fascinovat dějiny poštovníctví této země a pustil se do seriózního sbírání. Po pár letech měl rozsáhlou sbírku Československa, s níž se pravidelně účastnil mezinárodních výstav. Na několika jsem s ním byl. Ne že by mě známky tak zajímaly. Sběratelské geny jsem po něm nezdědil. Líbilo se mi s otcem cestovat.

Pak přišla ta výstava v Japonsku. Otec se na ni osobně nevydal. Myslím, že mu cesta letadlem připadala příliš dlouhá. Ale poslal část své sbírky. Ano, opravdu, známky mu tam ukradli. Jak to jen bylo? Otec z té krádeže někomu podezřívá. Jak se ten člověk jenom jmenoval? Nejsem schopen si to rychle vybavit.

Hlas termínu zní teď opravdu rozzlobeně.

„Podívej, jde mi o tohle. Teď začneš přemýšlet o té krádeži a scénář zůstane ležet. Takhle ta mizerie začíná vždycky. Tak to bude, když podlehněš té zatracené zvědavosti.“

Když se do scénáře okamžitě nepustím, nedovolí mi hlas celou noc usnout. Můj noční klid je mi svatý, takže tomu rozhodně musím zabránit. Takže rychle poslat odpověď na mail a pak se pustit do práce.

*Milý Josefe Chudobo,
jsem skutečně syn J. L. Kleina a jsem zvědavý, co mi
chcete sdělit.*

Bude mě těšit, když se mi ozvete.

S přátelským pozdravem

Bram Klein

Klikám na „odeslat“ a okamžitě Outlook zavírám. Nebudu podstupovat riziko, že Chudoba pošle obratem odpověď. Teď má přednost scénář. Na ostatní zapomeň. Maximální soustředění. Nepřemýšlet o jméně toho muže.

Bylo to něco na P.

Můj příběh

13. září 2017

Včera jsem se přece jen šťastně dostal ke psaní. V každém případě mám začátek scénáře, alespoň něco. Teď se musím opravdu snažit soustředit na svou práci. Tlačí mě čas. Tak prostě pustit počítač a do díla. Nedívat se nejdřív, jestli nepřišel nějaký nový e-mail. Ihned otevřít wordovský dokument scénáře a psát dál. I když. Co když mi chce někdo něco důležitého sdělit? Pro jistotu to přece jen rychle zkontroluji. Jakmile otevřu Outlook, vidím, že Chudoba odpověděl.

Přestože ví, že je to marné, podniká hlas termínu hrdinový pokus mě zdržet od toho, abych si zprávu přečetl. Opět prohrává s mou zvědavostí.

Dobrý den,

v roce 1991, na výstavě známek Philanippon '91 , byly ukradeny dvě známky J. L. Kleina:

Přetisk Pošta československá 1919 4 K na žilkovaném papíře a chybotisk 50/50 Doplatit Osvobozená republika.

Informaci o krádeži uveřejnil v České republice v časopise Filatelie z dubna 1992 J. Karásek a byla rovněž publikována v časopise Revue z března 1996. Přikládám kopii článku z časopisu Filatelie.

Burdova aukční síň v Praze bude konat aukci, která začne v říjnu 2017. Pan Burda mě požádal, abych napsal příběh o nejvýznamnější známce dražby: čtyřkorunové známce z roku 1919 na žilkovaném papíře. Prozkoumal jsem ji a zjistil, že se jedná o známku, která byla v roce 1991 v Japonsku ukradena vašemu otci. Toto jsou důkazy, že se jedná o odcizenou známku:

- totožné perforace na rozích,
- totožné umístění přetisku,
- totožná jasně viditelná vlákna,
- znalecká značka na zadní straně je částečně viditelná na přední straně.

Okamžitě jsem to sdělil panu Burdovi a ten se ihned rozhodl, že známku z aukce stáhne, dokud nebude jasné, kdo je její právoplatný vlastník. Rovněž mě požádal, abych informoval dědice J. L. Kleina. Poslal jsem nejprve doporučený dopis na adresu Vašeho otce, ale nepřišla žádná odpověď. Jsem rád, že jste reagoval, protože se tu podle mého názoru jedná o české kulturní dědictví.

S přátelským pozdravem

Josef Chudoba

Moc toho z této zprávy nechápu, ale přesto se mi cosi vybaví. Karásek. To jméno mi něco říká. Zveřejnění ve filatelistických časopisech. To je pravda. Otec mi to povídal. Pamatuji si také, proč se o to postaral. Tím, že zprávu všude o krádeži publikoval, chtěl zloději znemožnit, aby známky vystavil nebo prodal. Vzpomínám si, že tehdy řekl: „Ten člověk může se známkami udělat dvě věci. Spálit je nebo ukrýt. Prodat se mu je nepodaří, protože by okamžitě